

Dan Eriksson
Ekonomidirektör

08-123 175 78
dan.e.eriksson@sll.se

BESLUT

Diariern
RS 2022-0123
LOC 2023-0012
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Verksamhetsplan 2023 för Locum AB

Ärendet

Den 6–7 december 2022 beslutade regionfullmäktige om budget 2023 för Region Stockholm. Vid budgetsammanträdet fastställer fullmäktige även resultatkrav och investeringsplan.

Bolagsstyrelser och nämnder ska senast den 31 januari 2023 besluta om verksamhetsplan för 2023 baserat på regionfullmäktiges budgetbeslut.

I ärendet redovisas förslag till verksamhetsplan 2023 inklusive plan för åren 2024–2025 samt investeringsbudget för 2023 och plan för åren 2024-2025 samt internkontrollplan 2023 för Locum AB.

Beslutsunderlag

1. Verksamhetsplan 2023 för Locum AB
2. Plan för internkontroll 2023 för Locum AB

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

- att godkänna förslag till verksamhetsplan 2023 för Locum AB
- att godkänna förslag till internkontrollplan 2023 för Locum AB, samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad, samt informera och överlämna samtliga handlingar till regionstyrelsen.

Marit Brusdal Penna
Tillförordnad verkställande direktör

Locum AB

Verksamhetsplan 2023

ÅR 2023

Innehållsförteckning

1	Förvaltningschefens/VD:s kommentar.....	3
2	Övergripande om nämnden/bolaget.....	4
2.1	Ansvar och organisation.....	4
2.2	Väsentliga förutsättningar.....	5
2.3	Ledningsprocess och intern kontroll	6
3	Mål och uppdrag	8
3.1	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2	En hållbar regional utveckling	9
3.3	God och hållbar arbetsgivare	16
4	Verksamhet	18
4.1	Verksamhetstal.....	18
5	Ekonomi	19
5.1	Resultatbudget	19
5.2	Balansräkning	20
5.3	Investeringar	21

Bilagor

Bilaga 1: Investeringsplan Locum

Bilaga 2: Locum AB & LFS upphandlingsplan 2023-2025 (2023-01-10)

1 Förvaltningschefens/VD:s kommentar

Region Stockholms budget för 2023 anger en ny inriktning för regionen med en förstärkning av regionens klimat- och hållbarhetsarbete liksom det regionala utvecklingsarbetet.

Påverkan från kriget i Ukraina märks tydligt med en försvagning av ekonomin på grund av hög inflation, höjda räntor och höga bränsle- och elpriser. I tillägg till detta ökar kostnaden för det kommunala utjämningsystemet.

Region Stockholm ska ytterligare stärka arbetet med beredskapsfrågor och civilt försvar. Det innefattar även arbetet med krisplanering, säkerhetsskydd och försörjningsberedskap. Locum arbetar med samtliga dessa områden och har tagit fram uppdaterade risk- och sårbarhetsanalyser för inlämning till regionstyrelsen som sammanställer en rapport till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Socialstyrelsen.

Utifrån Locums risk- och sårbarhetsanalys har åtgärdsplaner tagits fram för hantering av identifierade risker. Vissa av åtgärderna är mycket omfattande till både kostnad och tid och för att säkerställa att regionens medel används på bästa sätt krävs att vården prioriterar var insatserna främst ska sättas in.

Hållbarhet är ett fortsatt fokusområde och i budgeten har Locum uppdragits att utreda förutsättningarna för att upphandla ytor för installation av solceller och att kraftigt öka tillgången till laddplatser. Locum har sedan många år framgångsrikt och målmedvetet arbetat med åtgärder för att minska energianvändningen och kommer att fortsätta detta arbete parallellt med att analysera möjligheten till alternativa energikällor inom sjukhusområdena. Under hösten 2022 genomfördes även energikampanjer på sjukhusen i syfte att medvetandegöra personalen om enkla åtgärder för att minska energiförbrukningen i verksamheten.

Locum AB förvaltar och utvecklar över två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter i Stockholms län och tillser att livsviktiga och avancerade tekniska system och vårdmiljöer fungerar dygnet runt. Målsättningen är att patienter, besökare och personal ska mötas av välskötta och tillgängliga inner- och ytermiljöer. I uppdraget ingår även att utveckla fastigheterna utefter vårdens behov. Sammantaget innebär det att Locum varje år genomför en stor mängd projekt, alltifrån uppgradering av fastighetstekniska system till nybyggnation av vård- och behandlingsbyggnader.

I budget 2023 konstateras att hälso- och sjukvårdens fastigheter till delar är äldre och i behov av omfattande upprustning och modernisering samtidigt som arbetet med att stärka Region Stockholms verksamhetsskydd och beredskap kräver robusthetshöjande investeringar och åtgärder. Budgeten för ospecificerade fastighetsinvesteringar under 100 miljoner kronor har höjts med 295 miljoner kronor.

Budgeterat resultat för Locum AB för 2023 uppgår till -12,1 miljoner kronor i enlighet med resultatkravet utifrån regionfullmäktiges beslut om budget 2023 för Region Stockholm.

2 Övergripande om nämnden/bolaget

2.1 Ansvar och organisation

2.1.1 Grunduppdrag och ansvar

Region Stockholm har en ägarpolicy och generella ägardirektiv som beskriver principerna för hur regionens nämnder och bolag ska fungera. Locum har en bolagsordning samt specifika ägardirektiv fastställda av regionfullmäktige. Utöver det finns en fullmakt att företräda regionen.

Locum ska utöver förvaltningsuppdraget utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av ägaren och fastighets- och servicenämnden. Locum bistår också ägaren i fastighetsstrategiska frågor, bland annat i samband med investeringsplaneringen. Bolaget har rätt att på uppdrag av nämnder och bolag inom Region Stockholm bistå i deras inhyrning av lokaler på den externa hyresmarknaden.

Nytt för 2023 är att Locum utöver ansvar för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av fastigheter inom ramen för fastighets- och servicenämndens resultatenhet Landstingsfastigheter Stockholm, även tilldelats samma ansvar för resultatenheten NKS Bygg AB.

Locum ska säkerställa att Region Stockholm har en effektiv och professionell förvaltning av regionens lokaler samt att vårdproducenterna har ändamålsenliga lokaler som bidrar till att ge rätt förutsättningar för Stockholmsregionens invånare i form av en tillgänglig vård av hög kvalitet. Locum ska för Region Stockholms räkning tillhandahålla lokaler i första hand till regionens verksamheter enligt de principer för uthyrning som regionen beslutar. Locum ska också bistå hyresgästerna med att utnyttja lokalerna på ett kostnadseffektivt sätt.

Av Locums ägardirektiv framgår även att hyressättningen av lokaler som hyrs av enheter inom regionkoncernen ska ske på marknadsanpassade villkor om inte regionen beslutar annat. För akutsjukhuslokaler ska de marknadsanpassade hyrorna ligga på en försiktig nivå.

I uppdraget ingår att Locum i samråd med berörda enheter inom regionkoncernen ska upprätta bl a underhållsplaner, förvaltningsplaner samt fastighetsutvecklingsplaner för strategiska fastigheter inom LFS. Vidare ingår i uppdraget att arbeta aktivt för att skapa hälsofrämjande miljöer i de fastigheter som nyttjas av regionkoncernens verksamheter. I övrigt ska Locum även prioritera arbetet med att bygga resurssnålt och hållbarhetsanpassat, minska mediaanvändningen och minimera miljöstörningar samt sträva efter hög återanvändnings- och återvinningsgrad vid såväl nybyggnation som vid ombyggnation/renoveringar.

Bolagets tidigare ansvar för underhåll, omramning och lagring av konst har flyttats till fastighets- och servicenämnden. Locum har i budget 2023 uppdragits att medverka till att den konst som finns i förråd i ökad grad används.

Utöver ägardirektiv har även fastighets- och servicenämnden genom Avtal avseende genomförande av fastighetsverksamhet mellan Locum AB och fastighets- och

servicenämnden gett Locum ytterligare uppdrag. Avtalet kommer att uppdateras utifrån de ändrade ansvaren i budget 2023.

Bolaget har, enligt god redovisningssed, rätt att debitera fastighets- och servicenämnden för sådana kostnader som uppstår vid förädling och utveckling samt vid genomförande av investeringar och andra byggtreprenader i det förvaldade fastighetsbeståndet.

AB Terreno

AB Terreno är ett helägt vilande dotterbolag till Locum AB och ingår därmed i regionkoncernen.

2.1.2 Organisation

Locum AB är organiserat i sex avdelningar under VD;

- Förvaltning Akutsjukhus
- Förvaltning Universitetssjukhus och sjukhus
- Projekt
- Ekonomi
- HR och kommunikation
- Affärsstöd

Under respektive avdelning ligger sedan förvaltningsområden, projektområden och enheter.

Under 2023 kommer rekrytering av ny VD att ske då nuvarande VD valt att gå i pension och lämna bolaget i februari. För att hantera interimperioden tills ny VD är på plats kommer en temporär organisation att tillsättas.

2.2 Väsentliga förutsättningar

Kriget i Ukraina som startade februari 2022 har lett till stora förändringar i vår omvärld och vi har ett nytt säkerhetspolitiskt läge i världen som påverkar oss på många olika sätt. Det har inte bara skapat en känsla av minskad trygghet utan även lett till materialbrist, höjda priser och långa leveranstider på vissa material.

Inflationstakten har ökat kraftigt och förväntas under 2023 fortsatt ligga på höga nivåer om än inte på samma nivåer som i slutet av 2022. Under perioden oktober 2021 till oktober 2022 steg inflationen med 9,3 procent och byggkostnadsindex för flerbostadshus med 15,3 procent. Det kommer att medföra ökade kostnader för drift och underhåll samt för media och krediter. Det kommer sannolikt även leda till höjda slutkostnadsprognoser för ett antal investeringsprojekt och därmed investeringsplanen som helhet.

2.3 Ledningsprocess och intern kontroll

2.3.1 Ledningsprocess

Bolagsstyrningen i Locum utgår från aktiebolagslagen och kommunallagen. Sveriges Kommuner och regioner (SKR) har utarbetat Principer för styrning av kommun- och regionägda företag, Locum följer dessa principer.

Locums ledningsprocess utgår från de styrande förutsättningarna för verksamheten såsom relevant lagstiftning, regionens budget och övriga regionövergripande styrdokument samt erforderliga standardkrav.

En bolagsövergripande omvärldsanalys genomförs inför verksamhetsplaneringen, i analysen ingår risker och möjligheter. Omvärldsanalys med möjligheter och väsentliga risker beslutas av styrelsen.

I verksamhetsplaneringen arbetas lokala mål, vägledande strategier, budget och verksamhetsplan fram utifrån de styrande förutsättningarna och genomförd omvärldsanalys. Aktivitets- och åtgärdsplaner arbetas fram på områdes-, avdelnings-, enhets- och individnivå.

Uppföljning och rapportering genomförs månadsvis (månadsrapport), vid tertial-, delår- och helårsuppföljning samt vid interna revisioner.

2.3.2 Intern kontroll

Den interna kontrollen – utifrån Region Stockholms policy för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens riktlinje för intern kontroll – är inarbetad i Locums verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet [1].

Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål och genomföra uppdrag.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder för att minska/eliminera konsekvenser av riskerna genomförs enligt plan, säkerställs av respektive risk- och processägare i Locums ledningsgrupp. Uppföljande tillsyn samt granskning och kontroll genomförs av Locums kvalitetschef (revisionsledare) vid stickprovskontroller och/eller vid interna revisioner.

Uppföljning/granskning av kontrollmoment och åtgärder dokumenteras i den interna kontrollplanen och redovisas för styrelsen.

Betydande risker inför 2023

- Ökat antal cyberattacker och intrång
- Extraordinär händelse inträffar
- Ökad påverkan från klimatförändringar
- Ökat glapp mellan analog och digital kompetens
- Fastigheternas motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan
- Önskade effekter från klimatanpassningar

- Risk för felaktiga externa betalningar
- Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen.

Till varje risk finns kontrollmoment och/eller begränsande åtgärder specificerade. Regelmässiga kontrollmoment inarbetas i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planeras i Locums aktivitetsplaner på områdes-, avdelnings- och enhetsnivå och/eller bedrivs som bolagsövergripande interna utvecklingsprojekt.

[1] En tredjepartscertifierad styr- och kontrollmiljö med omvärlds- och intressentanalyser, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning, uppföljning, granskningar och analyser. Locum omcertifierades enligt krav i ISO 9001 (kvalitet) och 14001 (miljö) i september 2022, utan avvikelser.

3 Mål och uppdrag

3.1 God ekonomisk hushållning

3.1.1 Ett resultat i balans

Resultatkravet uppgår till -12,1 miljoner kronor för år 2023 samt -2,2 miljoner kronor fram till planår 2024.

För att bidra till regionens mål om ett resultat i balans och för att trygga förvaltningen av regionens vårdfastigheter på kort och lång sikt har Locum "Stark ekonomi" som ett eget internt mål.

Under 2023 är det fortsatt fokus på ett systematiskt förvaltningsarbete med löpande förbättringar av drift och skötsel för att säkra hög kvalitet i leveransen och effektivt använda skattemedel. För att säkerställa kostnadseffektivitet fortsätter arbetet med bl a åtgärder kopplade till eftersatt underhåll, långsiktig planering av upprustning av tekniska system samt planering för att möta klimatförändringar som påverkar fastigheternas driftsäkerhet.

Det är också fortsatt viktigt med högsta fokus på kostnadskontroll i projekten såväl som i den löpande förvaltningen.

Förutsättningarna inför 2023 är historiskt besvärande med hänsyn till stigande marknadsräntor och en hög inflation.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Nämnden/bolaget har uppnått sitt resultatkrav	Regionfullmäktige	-12,1mkr	

3.1.2 Hållbar investeringsutveckling

I slutet av 2022 alternativt i början av 2023 kommer KPMG avrapportera sin momsutredning avseende byggmomsproblemet för Norra Hagastaden.

I korthet uppstår byggmomsproblem om och när Regionen genomför byggnadsarbeten på annans mark. Ex.vis på Solna- eller Stockholms stads markområden i och omkring Norra Hagastaden. Om Regionen genomför byggarbete på annans mark betraktas Regionen som ett "byggföretag" och måste då tillämpa så kallad "omvänd moms".

Uppdrag	Beslutat av	Uppdraget beräknas avslutas	Status
Utreda moms- och skattefrågor kopplat till hela exploateringsprojektet Norra Hagastaden.	Regionfullmäktige	Uppdraget beräknas avslutas 1:a kvartalet 2023	

3.2 En hållbar regional utveckling

3.2.1 Region Stockholms verksamheter har år 2035 minimerat sina utsläpp av skadliga ämnen

Locum har arbetat systematiskt med att fasa ut miljö- och hälsofarliga ämnen från drift, förvaltning och i byggprojekt under lång tid. I byggprojekt krävs att material och produkter ska vara godkända i Byggvarubedömningen (BVB). BVB:s bedömningskriterier ligger i framkant inom branschen samt beaktar även kommande lagkrav och utfasning av kemikalier. Detta medför att Locum systematiskt och kostnadseffektivt fortlöpande förbättrar arbetet att minimera utsläpp av skadliga ämnen och har under många år lyckats med att nå högt uppsatta målsättningar inom området. Locum ställer även krav rörande kemikalier i driftentreprenader där arbetet med att fasa ut farliga kemikalier fortgår löpande.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Antal genomförda utfasningsåtgärder	Regionfullmäktige		

3.2.2 Region Stockholm är tillgänglig för alla och bemötandet likvärdigt

Locum arbetar aktivt för att patienter, besökare och personal oavsett ålder och funktionsnedsättning ska uppleva att de vårdfastigheter med tillhörande utemiljöer som Locum förvaltar skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö samt är tillgängliga, trygga och hälsofrämjande. Jämlikhet, jämställdhet och mångfald är viktiga frågor där bolaget arbetar förebyggande mot all form av diskriminering och trakasserier genom kommunikation och utbildning. Att säkerställa en tillgänglig miljö med likvärdigt bemötande för alla görs bland annat genom att:

- Följa krav i Locums styrdokument och mallar för området samt genomföra de inplanerade myndighetsbesiktningarna i tid
- Utveckla och driva samarbetet med funktionshindersorganisationerna samt tillämpa principen om universell utformning på produkter i de miljöer där så är möjligt
- Kontinuerligt genomföra yttre och inre trygghetsronder på vårdfastigheterna
- Använda och delta i arbetet med Program för teknisk standard (PTS) som är ett nationellt verktyg för att utforma vårdlokaler med rätt funktion och kvalitet samt för att samverka med akademien för att utveckla vårdbyggandet i Sverige
- Upprätta fastighetsutvecklingsplaner i dialog med vårdverksamheterna och representanter från det omgivande samhället för att bli en del i att skapa hälsofrämjande och läkande utomhusmiljöer
- Uppmärksamma minoritetens högtidsdagar
- Kontinuerligt genomföra utbildningar rörande HBTQ, etnicitet, tillgänglighet och möten i vardagen i samverkan med funktionshindersorganisationer

- Mäta och analysera bolagets jämställdhetsindex
- Ha tydliga och kommunicerade rutiner för rapportering om kränkningar och trakasserier
- Fullfölja företagsgemensam utbildning för att främja organisatorisk hållbarhet

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Nämnden/bolaget har utifrån sitt uppdrag genomfört aktiviteter i enlighet med Region Stockholms styrande dokument inom social hållbarhet och folkhälsa	Regionfullmäktige		Ja
Nämnden/bolaget arbetar med konsekvensanalyser inom folkhälsa och/eller social hållbarhet	Regionfullmäktige		Ja

3.2.3 Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019

Locums övergripande mål är att uppnå klimatneutralitet, med den långsiktiga strategin att i första hand minska faktiska utsläpp. För att nå målet samt bidra till regionens och Sveriges minskade klimatutsläpp prioriterar bolaget att:

- Minimera energibehovet samt effektivisera användningen och återvinna använd energi.
- Köpa förnybar energi och installera fastighetsnära förnybar energi när så är möjligt.
- Fasa ut köldmedier med hög global uppvärmningspotential och minimera dess läckage.
- Optimera materialanvändningen och använda material med liten negativ påverkan på miljö, hälsa och klimatet.
- Förebygga uppkomsten av avfall för att sedan återanvända och materialåtervinna.
- Kravställa förnybara bränslen för transporter av material och avfall.
- Använda resfria (digitala) möten samt tåg framför flyg.

Vidare står material och produkter för en betydande klimatpåverkan i samband med byggprojekt. För att branschen ska kunna göra medvetna klimatreducerande val behöver tillgången till information om byggprodukters utsläpp under deras livscykel öka. Bolagets målsättning är därför att en andel av de material och produkter som byggs in ska ha miljövarudeklarationer som underlag, i vilka det finns information om klimatprestanda. För större ny- och ombyggnationer, som omfattas av Miljöbyggnad, gäller ytterligare klimatreducerande krav.

Den kunskap om bolagets klimtpåverkan som Locum haft under en längre tid men som också byggts på under de senaste årens klimatutvecklingsarbete kan under 2023 vara ett bidrag till regionens klimatbudget, Klimatarena Stockholm samt målsättningen om netto noll utsläpp senast 2035.

Solceller och laddplatser

Under 2020 tydliggjordes att ny lagstiftningen avseende laddplatser inte omfattar regionens sjukvårdsfastigheter utifrån att de är en del av totalförsvaret. Locum har därefter arbetat in strategi för elfordon i bolagets parkeringsstrategi. De sjukhus som Locum ansvarar för innehåller mängder av känslig medicinsk utrustning. På många av sjukhusen finns reservkraft för att säkerställa verksamheten även under strömavbrott. Då en omfattande laddningsinfrastruktur kan riskera att öka belastningen på elnätet och därmed öka sårbarheten på sjukhusen krävs vidare utredning av detta.

Locum har installerat både solfångar- och solcellsanläggningar i fastighetsbeståndet. Installation av ytterligare solcellsanläggningar har dock pausats av två skäl:

- ”Den robusta sjukhusbyggnaden - 2020” (MSB) uppger att solceller på sjukhusbyggnader tillför en risk för byggnadens säkerhet och att (...) sjukhus bör därför inte ha solceller installerade på de mest kritiska byggnaderna.”
- 2021 utökades undantaget från skatteplikt för egenproducerad el genom höjda effektgränser. Dock kvarstår tidigare utmaningar gällande orimlig administration för regionen.

Trafikförvaltningen har utrett möjligheten att köpa solkraft som tjänst s k operationell leasing. Slutsatsen blev dock, att utifrån regionens finansiella riktlinjer var det inte möjligt med operationell leasing avseende solkraft för trafikförvaltningen.

Fastighetsverksamheten ska utreda båda ovanstående områden under 2023 med målsättning att kraftigt öka tillgången till laddplatser för verksamheter och anställda samt utreda förutsättningarna för att upphandla ytor för installation av solceller.

Uppdrag	Beslutat av	Uppdraget beräknas avslutas	Status
Ureda förutsättningarna för att upphandla ytor för installation av solceller och att kraftigt öka tillgången till laddplatser för verksamheter och anställda	Regionfullmäktige		—

Lokalt mål: Hållbar utveckling

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Materialåtervinningsgrad i byggprojekt	Bolagsstyrelse		
Andel material och produkter med godkänd miljövarudeklaration i byggprojekt	Bolagsstyrelse		

3.2.4 Utformning av de fysiska miljöerna i Region Stockholms verksamheter är hållbara och hälsofrämjande

Locum arbetar aktivt för att utveckla grönstrukturen på sjukhusområdena för att bevara och utveckla ekosystemtjänster. Exempelvis görs landskaps- och ekosystemtjänsteanalyser vid framtagande av nya detalplaner, med syftet att bevara de

viktigaste naturvärdena samtidigt som de sammanhängande gröna kopplingarna förstärks. Vidare hanteras ekosystemtjänster i bolagets arbete med förvaltningsutvecklingsplaner (FUP), där dessa kartläggs och är en del av områdenas planerade utformning. I Locums styrdokument ställs exempelvis krav på att utemiljön utformas med hänsyn till dagvattenhantering, att artrikedom och biologisk mångfald uppnås samt att det finns tillgång till platser för kontemplation och samtal i syfte att främja mentalt välbefinnande. Detta har exempelvis resulterat i insektshotell, parker för avkoppling i varierande växtlighet samt sedumtak som dels fördröjer och tar hand om vatten och dess föroreningar, men även välkomnar pollinerande insekter. I den dagliga driften av sjukhusområdena, skall markskötselentreprenörerna som sköter markytorna bibehålla skicket och bidra till att upprätthålla biologisk mångfald.

Ett arbete pågår inom PTS för att ta fram en riktlinje för utemiljö. På så sätt utformas utemiljöerna enligt harmoniserade krav som är anpassade för vårdmiljöer. Regionen kommer även att bedriva ett utvecklingsarbete i dialog med Locum för att ge vägledning i vilka ekosystemtjänster som bör prioriteras baserat på risk, mervärde och rådighet.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Ekosystemtjänster utvecklas vid Region Stockholms fastigheter och anläggningar	Regionfullmäktige		

Uppdrag	Beslutat av	Uppdraget beräknas avslutas	Status
I ökad utsträckning tillgängliggöra och använda fastighets- och servicenämndens konst för att öka trivseln i väntrum och andra miljöer där patienter vistas.	Regionfullmäktige		—

3.2.5 2035: Flöden i Region Stockholms verksamheter är cirkulära

Byggnation av sjukhus styrs av en mycket stor mängd krav som vidareutvecklas över tid. Byggnader och ingående material har generellt långa livslängder. Livslängden beror på hur materialet utnyttjas i byggnadsverket, dvs dess funktion och den miljö som det exponeras för. För en konstruktion bestäms livslängden av flera olika faktorer. Historiskt sett har kraven på vårdfastigheter kopplat till exempelvis arbetsmiljö, tillgänglighet, patientsäkerhet samt vårdens införande av teknisk apparatur förändrats avsevärt snabbare än livslängden på byggnadsverket. Locum bedriver därför ett aktivt arbete med att optimera livslängder med hänsyn till flexibilitet och förändrade krav över tid.

Sedan tidigare har appen Locum Market tagits fram, med syfte att möjliggöra återanvändning av material och produkter mellan sjukhusen. För att utöka möjligheten att återbruka mellan regionens verksamheter, kommer en juridisk vägledning att tas fram av regionen. Locum ska delta i arbetet och dela exempelvis erfarenheter kopplat till produkt- och materialflöden i byggnadsverket.

Vidare behöver materialåtervinning av byggavfall öka inom branschen för att ytterligare främja cirkulära flöden. Locum ställer därför krav på att utsortering av byggavfall ska ske. Syftet med utsorteringskraven är att komma högre upp i avfallshierarkin så att både förberedelse för återanvändning och materialåtervinning kan öka. Locums målsättning går i linje med nationella mätningar rörande materialåtervinning och under kommande år kommer bolagets målsättning successivt att höjas för att nå EU:s mål om 70 % materialåtervinningsgrad.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Genomförda åtgärder för att öka produkters och materials livslängd	Regionfullmäktige		
Genomförda åtgärder för att öka materialåtervinning av produkt- och materialflöden	Regionfullmäktige		

3.2.6 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta

Locum har sedan tidigare visat sin förmåga att hantera extraordinära händelser. För att bibehålla och utveckla den goda operativa förmågan sker utbildning och övning gällande krisplan och krishantering årligen, där övningarna baseras på verkliga eller fiktiva fall utifrån identifierade sårbarheter i risk- och sårbarhetsanalyser såväl som i kontinuitetsplanerna. I ett flertal frågor sker nära samverkan med enheten för katastrofmedicinsk beredskap (EKMB).

Under hösten 2022 uppdaterade Locum sina risk- och sårbarhetsanalyser och har tagit fram prioriterade aktiviteter att arbeta med under 2023 och framåt. Merparten av de åtgärder som identifierats i genomförda risk- och sårbarhetsanalyser är omfattande beroende på att det föreligger ett stort behov av teknisk upprustning inom stora delar av fastighetsbeståndet. Det är därför oerhört viktigt att det från centralt håll görs en prioritering så att insatser görs där de gör mest nytta utifrån vårdverksamhetens uppdrag.

Locum har även ett system för incidentrapportering som bidrar till att identifiera sårbarheter, följa upp allvarliga händelser och vidta åtgärder. Detta redovisas löpande till ledningsgruppen muntligen samt i kvartalsvisa rapporter.

Utifrån det säkerhetspolitiska läget i världen har Locum under 2022 arbetat med GAP analyser inom IT-området och har vidtagit en mängd olika åtgärder för att stärka försvaret mot cyberattacker. Arbetet kommer att fortsätta under 2023 med diverse åtgärder.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Andel av utvalda säkerhetsåtgärder enligt Region Stockholms riktlinjer för informationssäkerhet som är implementerade	Regionfullmäktige		>=90%
Nämnden/bolaget har förmåga att hantera extraordinära händelser	Regionfullmäktige		Ja

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Andel vidtagna åtgärder av identifierade sårbarheter i risk och sårbarhetsanalysens åtgärdsplan	Regionfullmäktige		>=70%

3.2.7 Kärnverksamhet ska prioriteras

Arbetet med att minska de administrativa kostnaderna fortsätter under 2023 bland annat genom översyn av bolagets lokalytor.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Administrativa kostnader ska minska	Regionfullmäktige		Enligt budget 2 023
Andel lagakraftvunna domstolsavgöranden där Region Stockholm har vunnit	Regionfullmäktige		>=75%

Lokalt mål: Nöjd kund

Det är viktigt för Locum att få veta hur kunderna upplever samarbetet med bolaget och hur det kan utvecklas. Utöver den ständigt pågående kunddialogen så genomförs återkommande mätning av kundleveransen inom olika områden så att relevanta förbättringsåtgärder kan planeras och vidtas.

För att förbättra kundnöjdheten framåt analyseras resultatet på varje förvaltningsområde och enhet, vilket resulterar i aktiviteter i kommande års aktivitetsplaner. Utöver NKI genomförs också årligen en driftsmätning för att följa hur nöjda Locums kunder är med entreprenörerna för fastighetsdrift respektive utemiljö på de olika sjukhusen.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Nöjd kund (NKI), 0-100	Bolagsstyrelse		
Driftmätning, 0-100	Bolagsstyrelse		

3.2.8 Hög innovations- och digitaliseringsgrad

Locum avser att fortsätta utveckla sin digitala mognad genom en digitaliseringsplan som i första hand riktar sig mot mellanchefer. Arbetet påbörjas i januari 2023 och det är ett arbete som fortgår och där kulturförflyttningen sker mot modernare sjukhus. En tydlig färdplan för detta kommer påverka både den digitala mognaden samt innovationsgraden. Locum prioriterar sedan flera år både innovation och digital mognad vilket genererar ett tydligare förändringsverktyg.

Den digitala färdplanen (som innefattar både innovationsgraden och digitala mognadsmätningensgraden) har sitt första stora delmål under senare delen av 2024 då utvecklingen Locums digitala tvilling beräknas ha sin första större leverans. Under planåret 2025 fortsätter den innovativa utvecklingen samt till stor del

förändringsledning.

En identifierad risk är att det kan komma att behövas omprioritering av resurser och att vi därmed riskerar att inte ha tillgång till rätt resurser för verksamheten. Detta både på grund av en tungt ansträngd situation med ett arv av upprustningsbehov på sjukhusen men även på grund av det osäkra världsläget.

Locum har stärkt upp arbetet med innovation samt digital mognad genom en ny styrningsmodell och ett tvärfunktionellt specifikt råd för utveckling och innovation inom IT. Även det övriga innovationsarbetet fortsätter sin utveckling mot en högre innovationsgrad och ett mer systematiskt innovationsarbete på fler nivåer inom bolaget. Aktiviteter för att göra innovation till en integrerad del i fler av Locums processer kommer att genomföras under 2023 och flera pilotsuder för att testa nya innovativa arbetssätt och tekniska lösningar kommer att genomföras under året.

Locum ser också ytterligare behov av att arbeta över organisationsgränserna både inom Region Stockholm men även mot andra företag och organisationer. Här krävs de kommande planåren ytterligare utveckling av både nätverk och samverkan för att driva Locum i takt med utvecklingen nationellt och internationellt.

Under året kommer möjligheten till prediktivt underhåll och drift, med stöd av ett digitalt analysverktyg att undersökas på ett av regionens sjukhus. Målsättningen är att reducera driftskostnader och minska antalet driftstörningar och fel i byggnaderna. En pilotstudie för att undersöka hur laserskanning och tillhörande 3D-punktmoln kan användas under byggfasen och för att förbättra relationshandlingar och BIM-modeller av regionens sjukhus kommer att genomföras under året.

Locum kommer även fortsätta vara en del av regionens projekt för att undersöka vilka möjligheter som 5G-tekniken ger med hjälp av det testnät för 5G som har satt upp på Danderyds sjukhus. Locum kommer även vara en part i regionens fortsatta arbete för att möjliggöra drönantransporter mellan regionens större akutsjukhus.

För 2023 finns flera planer för utökat samarbete med akademien. Det handlar om att erbjuda studenter möjlighet till praktik och sommarjobb inom olika innovationsprojekt, men också om Locums deltagande och samverkan i komplexa innovationsprojekt där även akademien deltar. Målsättningen är att samarbetena ska ge upphov till fördjupade kontakter med studenter, nya insikter och idéer samt kunna fungera som inspiration för andra samarbeten.

Locum kommer under året att aktivt arbeta för att ytterligare göra innovation till en integrerad del av ordinarie processer.

För att modernisera genom digitalisering kommer Locum att göra en ny färdplan där det fastighetssystem som finns idag kommer att uppgraderas och utvecklas. Både genom att bygga egen Azure-plattform samt att sikta mot en digital tvilling där vi hoppas kunna se första miljöerna 2024.

En stor del kommer också vara att fortsätta med den förstudie på ärendehantering som IT och digitaliseringsenheten påbörjat. Digitaliseringen i stort kommer också fortsätta arbeta genom den nya styrmodell som Locum har för att arbeta som ett Locum mellan

verksamhet och stödfunktioner. Vi bygger effektivare processer som ska kunna hantera moderniseringen.

AI, RPA och automation ligger högt på agendan 2023 hos Locum och vi arbetar ut förutsättningar för att kunna implementera fler delar av detta.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Nämnden/bolaget har infört metoder och verktyg för att arbeta med innovationer på ett systematiskt sätt	Regionfullmäktige		Ja
Innovationsgrad	Regionfullmäktige		>=3
Grad av digital mognad	Regionfullmäktige		>=55

3.3 God och hållbar arbetsgivare

3.3.1 Region Stockholm - attraktiv arbetsgivare

Locum har beslutat om att ett av ledningens utvecklingsområden 2023 fortsatt kommer att vara "Attraktiv arbetsgivare" och målsättningen är att bibehålla de goda resultaten i såväl tempmätningar som den årliga HME-mätningen där Locum överträffade regionens samtliga mål.

Den företagsövergripande utbildningssatsningen i personligt ledarskap som påbörjades under det gångna året kommer att fortsätta under 2023. Utbildningen syftar till att med modeller, verktyg och metoder stärka den personliga effektiviteten och på så sätt bidra till ett mer hållbart arbetssätt. Samtliga medarbetare erbjuds också inom ramen för utbildningssatsningen att delta i reflektionsgrupper om 2-4 medarbetare, för att diskutera och utbyta erfarenheter från utbildningen. Grupperna syftar också till att öka kontaktytorna inom företaget för att på så sätt stärka vårt samarbete internt.

Enligt HME-enkäten så minskar upplevelsen av kränkande särbehandling inom företaget. En åtgärd för att ytterligare stödja den positiva utvecklingen och skapa en än mer hälsofrämjande och hållbar arbetsplats är att samtliga medarbetare under 2023 ska genomföra Region Stockholms e-lärande om "En arbetsplats för alla".

Locums fortsatt låga sjukfrånvaro, på både lång och kort sikt, kan i hög utsträckning förklaras med ett flitigt arbete med noggrann uppföljning, tät dialog med chefer och medarbetare samt ett väl inarbetat arbetssätt med proaktiva rehabsamtal. Detta arbetssätt kommer vi givetvis att fortsätta med under 2023, i syfte att bibehålla sjukfrånvaron på den låga nivån och fortsätta förebygga ohälsa genom tidiga och riktade insatser.

Inom ramen för Locums chefsforum kommer utbildningssatsningen i personligt ledarskap att följas upp under 2023, i syfte att fånga upp vilka delar vi behöver vidareutveckla ytterligare, tillsammans eller i mindre grupper. Chefsforumen äger rum tre gånger per termin och syftar till att skapa förutsättningar för ett hållbart ledarskap. Alla Locums chefer ingår tillsammans med 2-3 chefskollegor från övriga delar av organisationen i s k "sparring team" där de regelbundet ses för att tillsammans diskutera och reflektera över olika ledarskapsfrågor. Samtliga Locums chefer ska under

2023 ha genomfört de 15 modulerna om arbetsmiljö i Lärtorget, i syfte att säkerställa att hela chefsgruppens kompetens inom området är uppdaterad.

Indikator	Beslutat av	Målvärde 2023	RF Målvärde 2023
Motivation (Hållbart medarbetarengagemang, HME)	Regionfullmäktige		>=78
Ledarskap (Hållbart medarbetarengagemang, HME)	Regionfullmäktige		>=77
Styrning (Hållbart medarbetarengagemang, HME)	Regionfullmäktige		>=75
Andel av medarbetare som utsätts för kränkande särbehandling som har samband med arbetet	Regionfullmäktige		<=6%
Andelen sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid	Regionfullmäktige		<6,1%
Personalomsättning	Regionfullmäktige		<=7,9%

3.3.2 Systematisk kompetensförsörjning

I likhet med fastighetsbranschen i stort har Locum under det gångna året haft en hög personalomsättning. Trots många avgångar har vi lyckats rekrytera in i samma takt som medarbetare har lämnat, vilket gör att vi i numerär är i stort sett samma antal medarbetare som årsslutet 2021. Locum har ett starkt arbetsgivarvarumärke, vilket också är ett resultat av långsiktigt och medvetet arbete. Genom analyser av avgångssamtal kan vi dra slutsatsen att orsakerna varierar. Samtidigt som andelen som rekommenderar Locum som arbetsgivare är mycket hög kan vi konstatera att det finns olika områden att vidareutveckla och stärka. Där har vi identifierat tydligare utvecklingsvägar som ett viktigt fokusområde framöver. Attraktiv arbetsgivare är ett område i ledningens plan och kommer att vara i fokus under 2023. Där är talanghantering och interna utvecklingsmöjligheter ett tydligt tema för att öka attraktiviteten internt. Vi har infört nya frågor i vår medarbetarsamtalsmall för att fånga upp utvecklingsönskemål på ett bättre sätt.

I syfte att fånga upp hur nyanställda upplevt sin introduktion och den första tiden på Locum genomför vi efter 3-6 månader s k onboardingintervjuer. Med hjälp av ett tempmättningsverktyg kommer vi under 2023 att komplettera med ett antal särskilda frågor till de som nyligen börjat för att fånga upp hur den första tiden fungerat.

Locums ledningsgrupp diskuterar talanghantering kvartalsvis, så även övriga chefsgrupper. Flera möjligheter har skapats under slutet av 2022 med ett antal chefer som provar nya uppdrag, medarbetare som byter roller inom företaget samt medarbetare som får prova på en chefsroll. Ambitionen är att fortsätta med den här typen av lösningar vid vakanser och längre ledigheter, allt i syfte att främja utveckling och visa på karriärvägar. Olika reportage, intervjuer och filmer har publicerats på intranätet för att skapa intresse och visa fram vilka möjligheter som finns inom företaget.

4 Verksamhet

4.1 Verksamhetstal

4.1.1 Verksamhet/Produktion

Locum har inga bolagsspecifika budgeterade måttal utöver de mål som återfinns i kapitel 3 Mål och uppdrag.

5 Ekonomi

5.1 Resultatbudget

Resultat*	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Försäljning av fastighetstjänster	225	199	195	192	185
Förvaltningsarvode	123	178	181	185	188
Övriga intäkter	14	14	25	26	28
Verksamhetens intäkter	361	391	402	403	402
Personalkostnader inkl inhyrd personal	-289	-306	-297	-315	-312
- varav inhyrd personal	-33	-20	-18	-8	-8
Lokal- och fastighetskostnader	-25	-26	-25	-25	-25
Övriga kostnader	-32	-45	-48	-47	-50
Verksamhetens kostnader	-346	-377	-369	-387	-388
Avskrivningar	-2	-2	-2	-2	-2
Finansnetto	-3	-8	-42	-16	-8
Justering pension mm.	0	0	0	0	0
Resultat**	10	3,5	-12,1	-2,2	4

* mkr

** Avser resultat före bokslutsdispositioner. I detta resultat ingår effekten av den förändrade diskonteringsräntan i pensionsskulden.

5.1.1 Intäkter

Förvaltningsarvodet från Landstingsfastigheter Stockholm, LFS, beräknas uppgå år 2023 till 181 miljoner kronor, vilket är något högre än budget 2022. För att minska administrationen har en översyn av ekonomiska rutiner och modeller genomförts och fler tjänster ingår i förvaltningsarvodet istället för att debiteras separat.

Förvaltningsarvodet svarar för cirka hälften av Locums intäkter. Förvaltningsarvodets storlek är relaterat till förvaltat area (BTA) i LFS och består av en fast och rörlig del. Den rörliga delen står i proportion till den förvaltade ytan.

Försäljningsintäkterna från sålda tjänster (i huvudsak projektledning) beräknas minska jämfört med budget 2022. Försäljningsintäkterna är beroende på projektvolymen i LFS.

5.1.2 Kostnader

Locums i särklass största kostnadspost avser personal och följer därmed antalet budgeterade anställda.

Personalkostnader

De totala bemanningskostnaderna uppgår i budget 2023 till 297 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor lägre än budget 2022. I budget 2023 uppgår antalet *helårsarbeten till 284* att jämföra med 290 i budget 2022. Vid utgången av oktober 2022 uppgick

antalet helårsarbeten till 268.

Behovet av inhyrd personal bedöms uppgå till 18 miljoner kronor. En minskning med 15 miljoner kronor jämfört med utfall 2021.

Övriga kostnader, avskrivningar och finansnetto

Kostnader för lokalhyra beräknas totalt vara något lägre jämfört med budget 2022.

Övriga kostnader inklusive lokalhyra beräknas uppgå till 48 miljoner kronor, vilket är ca 3 miljoner kronor högre än budget 2022 med jämförbara siffror.

Avskrivningarna beräknas vara i nivå med budget 2022..

Finansnettot beräknas uppgå till -42 miljoner kronor 2023 vilket är en ökning jämfört med budget 2022. Orsaken till den stora ökningen beror på uppräknning av den del av pensionsskulden som redovisas som finansiell kostnad pga. inflationen 2022.

5.1.3 Åtgärder för att nå resultatkravet

Resultatkravet på 4 miljoner kronor exklusive ökningen av pensionsskulden bedöms uppnås. Resultatkravet inklusive effekt av pensionsskuldsökningen uppgår till - 12,1 miljoner kronor.

5.1.4 Verksamhetsindelad resultatbudget, övriga verksamheter

Ej tillämbart

5.1.5 Budget per verksamhetsområde

Locums budget redovisas i sin helhet under verksamhetsgren 9910, Administration.

Resultat per verksamhetsområde (mkr)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Intäkter					
Summa intäkter					
Kostnader					
Summa kostnader					
Summa					

5.2 Balansräkning

Balansomslutningen beräknas uppgå till 452 miljoner kronor i slutet av 2023 vilket är nästan i nivå med prognos 2022. På tillgångssidan har kassan minskat jämfört med budget 2022. Anläggningstillgångarna beräknas uppgå till samma belopp som budget

2022. På skuldsidan förändras eget kapital med resultatkravet och balanserat resultat över budgetperioden.

Balansräkning*	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Anläggningstillgångar	5	8	10	10	13	15
Omsättningstillgångar	455	456	471	442	437	439
- varav kassa och bank	369	370	393	356	351	353
SUMMA TILLGÅNGAR	461	464	481	452	450	454
<i>Eget kapital</i>	131	134	141	122	120	124
<i>Avsättningar</i>	263	263	271	263	263	263
Skulder	67	67	69	67	67	67
- varav långfristiga skulder	4	4	4	4	4	4
- varav kortfristiga skulder	63	63	65	63	63	63
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	461	464	481	452	450	454

* mkr

5.3 Investeringar

Investeringarna avser IT-utrustning och kontorsinventarier.

Investeringar (Mkr)	2023	2024	2025
Nyinvesteringar			
Ersättningsinvesteringar	4,5	4,5	4,5
Summa	4,5	4,5	4,5

Kolumn - fri att nyttja för eget bruk. (oläst)	Titel på upphandling alt. avtal (Fri text)	Beskrivning (Fri text)	Kategori nivå 1 (vv se instruktion filik 2.)	Kategori nivå 2	Kategori nivå 3	Samordningsform (CSU, LSU, Lokal)	Upphandlande myndighet; a) ange bolag/nämnd, b) önskad myndighet (ej egen)	Uppskattat årligt avtalsvärde (År-Kv)	Upphandlingens beräknade startdatum (År-Kv)	Avtalets beräknade ibruktage (År-Kv)
kolumnrubrik			Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista
Ramavtal	Växtinredning och snittblommor	Leasing av växter och skötsel	06 Facility Management	6.13 Övrigt Facility Management	6.13.90 Övrigt Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	500 tkr	2022 - Kv4	2023 - Kv1
Ramavtal	Besiktningsskyltar - Elrevision	Tjänster för verifiering att ingående elkraftsystem i fastigheter uppfyller gällande lagstiftning.	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	500 tkr	2023 - Kv1	2023 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Danderyd		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	25 000 tkr	2022 - Kv4	2023 - Kv3
Ramavtal	Arkitekt	Vårdbyggnad, Stadsbyggnad, Landskap	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.1 Arkitekter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	45 600 tkr	2023 - Kv2	2023 - Kv4
Ramavtal	Projektering inom VVS	Rörsystem/Luftbehandling	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	36 815 tkr	2023 - Kv2	2023 - Kv4
Ramavtal	Besiktningsskyltar - OVK- och energibesiktningstjänster	ventilationsystem uppfyller lagstadgade krav	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	4 800 tkr	2023 - Kv2	2023 - Kv4
Ramavtal	Projekteringskonsulter - el och tele	fackområdesövergripande	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	24 100 tkr	2023 - Kv3	2024 - Kv1
Ramavtal	Projektledare - Elrevision	Tjänster för ledning av genomförande av revisioner på elkraftsystem	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	270 tkr	2023 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Landstingshuset		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	1 200 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Rosenlunds sjukhus		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	4 000 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Grimman 2		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	600 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Södertälje		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	29 000 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Ramavtal	Besiktningstjänster tryckkräll, hissar, portar	Leveransavtal 6 år	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	135 tkr	2023 - Kv4	2024 - Kv2
Ramavtal	Miljökonsulter - Miljöinventering		01 Övergripande material och tjänster	1.4 Konsulttjänster	1.4.8 Miljörelaterade tjänster	Lokal upphandling	8300 Locum AB	4 300 tkr	2024 - Kv1	2024 - Kv3
Ramavtal	Installation och service av inomhusnät	2 andusområden (service/installation)	02 Fastighet	2.1 Bygg och fastighet	2.1.6 Fastighetsrelaterad teknisk utrustning	Lokal upphandling	8300 Locum AB	47 000 tkr	2023 - Kv3	2024 - Kv3
Ramavtal	Installation och service av Fastighetsnät	2 andusområden (service/installation)	02 Fastighet	2.1 Bygg och fastighet	2.1.6 Fastighetsrelaterad teknisk utrustning	Lokal upphandling	8300 Locum AB	2 150 tkr	2023 - Kv3	2024 - Kv3
Ramavtal	Besiktningsskyltar - Myndighetsbesiktningar medicinska avser		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	3 900 tkr	2024 - Kv1	2024 - Kv3
Ramavtal	Systemintegratör	Tjänster för att integrera olika fastighetssystem.	01 Övergripande material och tjänster	1.4 Konsulttjänster	1.4.2 IT-konsulter (Uppdrag)	Lokal upphandling	8300 Locum AB	14 400 tkr	2024 - Kv1	2024 - Kv3
Driftavtal	Parkeringsstjänster	Parkeringsövervakning	06 Facility Management	6.2 Bevakning, säkerhet och värde transporter	6.2.90 Övrig bevakning, säkerhet och värde transporter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	17 500 tkr	2023 - Kv2	2024 - Kv4
Ramavtal	Byggservice	vidare ombyggnadsentreprenader, 9 geografiska områden	02 Fastighet	2.1 Bygg och fastighet	2.1.4 Byggentreprenader	Lokal upphandling	8300 Locum AB	337 000 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv4
Ramavtal	Bemannning	Personal inom fastighet resp stödfunktioner	01 Övergripande material och tjänster	1.2 Human Resources	1.2.6 Outsourcing Human Resources	Lokal upphandling	8300 Locum AB	25 000 tkr	2024 - Kv2	2024 - Kv4
Ramavtal	Rekrytering	Personal inom fastighet resp stödfunktioner	01 Övergripande material och tjänster	1.2 Human Resources	1.2.9 Rekrytering	Lokal upphandling	8300 Locum AB	6 000 tkr	2024 - Kv2	2024 - Kv4
Ramavtal	Transaktionstjänster	komplexa transaktioner, rådgivning, fastighetsförädlning	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.90 Övriga fastighetsrelaterade konsulttjänster	Lokal upphandling	8300 Locum AB	200 tkr	2024 - Kv4	2025 - Kv2
Ramavtal	Upphandlingskonsulter	Upphandlingsstöd konsulter samt tekniska förvaltningsentreprenader	01 Övergripande material och tjänster	1.4 Konsulttjänster	1.4.90 Övriga konsulttjänster	Lokal upphandling	8300 Locum AB	400 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Ramavtal	Projekteringskonsulter - Byggnadskonstruktion och installation		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	14 300 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Ramavtal	Skadedjursanering		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.90 Övriga fastighetsrelaterade konsulttjänster	Lokal upphandling	8300 Locum AB	1 500 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Ramavtal	Besiktningsskyltar - Brandskydd		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	4 550 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Ramavtal	Luftfilter		02 Fastighet	2.1 Bygg och fastighet	2.1.2 Bygg- och installationmaterial	Lokal upphandling	8300 Locum AB	3 850 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Ramavtal	Receptionsdisk	Speciellt framtagen receptionsdisk med avseende på tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning	06 Facility Management	6.9 Möbler	6.9.2 Möbler offentlig miljö	LSU - Lokalt samordnad	8300 Locum AB	850 tkr	2025 - Kv1	2025 - Kv3
Driftavtal	Drift utemiljö Huddinge		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	5 800 tkr	2024 - Kv2	2025 - Kv2
Ramavtal	Kontrollansvarig	Tjänster för verifiering att Plan och Bygglagen följs under entreprenadtid	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	3 400 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv1
Ramavtal	OVK-åtgärder och injusteringsarbeten	Åtgärder efter myndighetsbesiktningar och projekt	02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	9 700 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv1
Ramavtal	Sanering		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	770 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv1
Ramavtal	Konsulter - Besiktningsskyltar/entreprenadskalkyler		02 Fastighet	2.3 Fastighetsrelaterade konsulttjänster	2.3.2 Tekniska konsulter	Lokal upphandling	8300 Locum AB	2 000 tkr	2025 - Kv4	2026 - Kv2
Ramavtal	FM-tjänster	Lokalvård	06 Facility Management	6.8 Lokalvård	6.8.1 Städtjänster	Lokal upphandling	8300 Locum AB	46 000 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv3
Ramavtal	FM-tjänster	Vaktmästeri	06 Facility Management	6.13 Övrigt Facility Management	6.13.90 Övrigt Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	14 000 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv3
Driftavtal	Avfallshantering	Avfallshantering och miljötjänster	06 Facility Management	6.1 Avfallshantering	6.1.90 Övrig Avfallshantering	Lokal upphandling	8300 Locum AB	3 500 tkr	2025 - Kv3	2026 - Kv3
Driftavtal	Drift utemiljö Helix		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	1 200 tkr	2025 - Kv2	2026 - Kv3
Driftavtal	Drift utemiljö Norrtälje sjukhus		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	1 300 tkr	2025 - Kv2	2026 - Kv3
Driftavtal	Drift utemiljö Danderyd		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	4 500 tkr	2025 - Kv2	2026 - Kv3
Entreprenader	Byggentreprenader*	Byggentreprenader för ny- och renoveringsentreprenader 2025	02 Fastighet	2.1 Bygg och fastighet	2.1.4 Byggentreprenader	Lokal upphandling	8300 Locum AB	300 000 tkr	2025 - Kv1	
Driftavtal	Teknisk drift Grimman 3		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	1 400 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Nacka sjukhus		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	3 800 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Dalens sjukhus		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	2 800 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Handens sjukhus		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	2 200 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Lindegårdens behandlingshem		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	200 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Ankarets behandlingshem		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	600 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Teknisk drift Ytterö behandlingshem		06 Facility Management	6.10 Outsourcing Facility Management	6.10.1 Outsourcing Facility Management	Lokal upphandling	8300 Locum AB	500 tkr	2022 - Kv4	2024 - Kv2
Driftavtal	Drift utemiljö Jakobsbergs sjukhus		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	800 tkr	2024 - Kv4	2026 - Kv2

Kolumn - fri att nyttja för eget bruk. (oläst kolumnrubrik)	Titel på upphandling alt. avtal (Fri text)	Beskrivning (Fri text)	Kategori nivå 1 (vv se instruktion fiik 2.)	Kategori nivå 2	Kategori nivå 3	Samordningsform (CSU, LSU, Lokal)	Upphandlande myndighet; a) ange bolag/nämnd, b) önskad myndighet (ej egen)	Uppskattat årligt avtalsvärde (i tkr)	Upphandlingens beräknade startdatum (År-Kv)	Avtalets beräknade ibruktage (År-Kv)
			Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista	Dropdown lista
Driftavtal	Drift utemiljö Löwenströmska sjukhuset		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	2 800 tkr	2024 - Kv4	2026 - Kv2
Driftavtal	Drift utemiljö Sollentuna sjukhus		06 Facility Management	6.12 Markskötsel	6.12.2 Trädgårdsskötsel	Lokal upphandling	8300 Locum AB	900 tkr	2024 - Kv4	2026 - Kv2

Locum AB

Plan för intern kontroll, 2023

Budget 2023

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Intern kontroll.....	4
2.1	Styr- och kontrollmiljö	4
2.2	Riskbedömning	4
2.3	Kontrollaktiviteter.....	6
2.4	Information och kommunikation.....	6
2.5	Övervakning och uppföljning.....	7
2.5.1	Uppföljning	7
2.5.2	Efterlevnad av riktlinje för intern kontroll	7
2.5.3	Hantering av brister och avvikelser	8
3	Sammanställning av risker.....	9

1 Bakgrund

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) ska varje nämnd inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § samma lag har lämnats över till någon annan.

Region Stockholm har, utifrån kommunallagen, beslutat om riktlinjer för intern kontroll för Region Stockholm (RS 2022-0326). Riktlinjen utgår från COSO-modellen, vilket innebär att systematiskt arbeta med att förutse risker och möjligheter samt att hantera och kommunicera dessa.

Region Stockholms arbete med intern kontroll syftar till att proaktivt säkerställa att verksamheten i enlighet med vad fullmäktige beslutar:

- uppnår fastställda mål och utför sitt uppdrag
- når långsiktig varaktighet och hållbarhet
- bedrivs ändamålsenligt, säkert och effektivt
- följer tillämpliga lagar, beslut, föreskrifter, avtal, styrande dokument med mera
- har tillförlitlig rapportering och information

2 Intern kontroll

Nämnden/bolaget tar i samband med budget och verksamhetsplanering fram en plan för intern kontroll. Denna plan uppdateras och följs sedan upp som ett led i den löpande rapporteringen och uppföljningen. Planen för intern kontroll utgör nämndernas och bolagens redovisning av arbetet med den interna kontrollen och är en försäkran om att nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll.

2.1 Styr- och kontrollmiljö

Styr- och kontrollmiljön är omgivningen som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av, det vill säga fundamentet för nämnden/bolagets arbete med risk och intern kontroll. Exempel på detta är organisationskulturen, ledningens agerande, policys, riktlinjer och andra styrande dokument.

Den interna kontrollen – utifrån Region Stockholms policy för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens riktlinje för intern kontroll – är inarbetad i Locums verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet [1].

Locum bevakar Regionfullmäktiges beslut avseende Region Stockholms budget för 2023 och implementerar därefter förändringar rörande regionens styrande dokument, bland annat riktlinjer för intern kontroll (RS 2022-0326).

Locum omcertifierades enligt krav i ISO 9001 (kvalitet) och 14001 (miljö) i september 2022, utan avvikelser.

[1] En tredjepartscertifierad styr- och kontrollmiljö med omvärlds- och intressentanalyser, riskbedömning, kontroller och åtgärder, information och kommunikation samt övervakning, uppföljning, granskningar och analyser.

2.2 Riskbedömning

Riskbedömning handlar om hur risker för verksamheten identifieras, värderas och hanteras. Inom Region Stockholm används följande riskkategorier:

- Strategiska risker
- Ekonomiska risker
- Operativa risker
- Regelefterlevnadsrisker

Reviderad omvärldsanalys

Utifrån det säkerhetspolitiska läget och fortsatt påverkan från pandemin reviderades omvärldsanalys och beslutade risker i intern kontrollplan 2022 sågs över och justerades. Den reviderade omvärldsanalysen, med risker och möjligheter, beslutades vid styrelsemöte den 2 juni 2022. Beslutade risker kvarstår inför 2023.

Betydande trender

- Försämrat säkerhetspolitiskt läge och fortsatt påverkan från pandemin
- Klimatförändringar och klimatanpassningar
- Värderingsförändringar
- Ökade möjligheter och risker med ny teknik.

Risker till intern kontrollplan

Riskerna sågs över i samband med att omvärldsanalysen reviderades. Betydande risker kvarstod. Riskvärderingen höjdes för riskerna: Ökad påverkan från klimatförändringar (från 16 till 20) samt Ökat glapp mellan mellan analog och digital konsekvens (från 12 till 16).

Riskvärderingen kvarstår inför 2023.

Två obligatoriska risker/kontrollområde har lagts till i den interna kontrollplanen för 2023

- Risk för felaktiga externa betalningar
- Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen.

Till varje risk finns kontrollmoment och/eller begränsande åtgärder specificerade. Regelmässiga kontrollmoment inarbetas i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planeras i Locums aktivitetsplaner på områdes-, avdelnings- och enhetsnivå och/eller bedrivs som bolagsövergripande utvecklingsprojekt.

Riskvärde och risk	Riskbeskrivning	Konsekvens	
2 0	Ökat antal digitala attacker och intrång.	Ökad digitalisering och uppkopplingsgrad ökar risken för angrepp på vår IT-miljö, passersystem och fastigheternas försörjningssystem. Exempelvis pga. intrång, skadlig kod etc.	Angrepp kan orsaka stora och långvariga störningar verksamheten som bedrivs på sjukhusen. Krav på lösensummor och/eller dyra återställningskostnader.
2 0	Extraordinär händelse inträffar.	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsamt insats. Exempelvis pandemi, terrorattacker.	Materieförsörjning: Effekter från pandemin påverkar både tillgång och pris på ett antal materielgrupper som behövs i fastighetsprojekten. Kan leda till både ökade byggkostnader, längre genomförandetider och nya oprövade konstruktioner och material. Ökade krav på flexibilitet för att möta framtida pandemier. Terror: Terrorattacker och/eller fysiska angrepp slår ut driften och orsakar därmed störningar i verksamheten. Sjukhusbyggnaderna måste anpassas med åtgärder för ökad säkerhet vilket medför ökat investeringsbehov.
2 0	Ökad påverkan från klimatförändringar.	Vanligare med varma somrar, stora nederbörds mängder och snabba väderomslag. Åtgärder för att klimatanpassa fastigheterna medför ett ökat investeringsbehov.	Driftssäkra, ändamålsenliga lokaler kan ej säkerställas. Extremväder: Skyfall, värme och snölast ger tillfälliga störningar i driften och därmed verksamheten. Kommer kräva anpassning av dimensionerande förutsättningar och nya tekniska lösningar.
1 6	Ökat glapp mellan analog och digital kompetens.	Ökad digitalisering och övertro på nya tekniska/digitala lösningar leder till minskad analog kompetens och förståelse. Vid störningar behövs kunskap både om digital/ny teknik samt om analog/mechanisk teknik för snabbt åtgärdande.	1. Ökad glapp mellan teori och praktik kan ge sårbara lösningar. 2. Projekterade lösningar blir inte tillräckligt robusta för att även fungera under störda driftsförhållanden. 3. Driftspersonal är inte a-jour med både ny/digital teknik och analog/mechaniska lösningar som införs. 4. Allvarliga eller långa driftsavbrott kan få allvarliga konsekvenser för vården.
1 2	Fastigheterna	Riskerna i samhället ökar, större polarisering och kriminella väljer	Byggnader och system inte tillräckligt robusta och redundanta för att förhindra störningar vid

Riskvärde och risk	Riskbeskrivning	Konsekvens	
	motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan.	nya vägar. Robusta sjukhusbyggnader och fokus på KRSA riskerar att ge sken att vi är mer förberedda än vår ekonomi tillåter.	extraordinära händelser. Kan innebära en förtroendeskada den dag verksamheten eventuellt slås ut eller får kraftiga störningar.
10	Oönskade effekter från klimat-anpassningar.	Kraven på klimatanpassning innebär t ex ökad installation av kyla vilket påverkar fastigheternas energianvändning negativt. Detta medför ytterligare kostsamma och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen. Inga medel finns avsatta för detta.	Ökad miljöpåverkan.
8	Risk för felaktiga externa betalningar.	Risk för att felaktiga betalningar genomförs till exempelvis leverantörer eller anställda (i form av löner).	Om tillräckliga kontroller och åtgärder inte vidtas kan oegentligheter i form av obehöriga betalningar förekomma. Detta kan leda till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.
6	Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen.	Risk för att finansiella rapporter som månadsrapport, delårsrapport, årsredovisning, verksamhetsberättelse etc. inte är tillförlitliga och inte ger en rättvisande bild av verksamheten.	Användare av den finansiella informationen kan fatta beslut på felaktiga grunder. Detta kan leda till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.

2.3 Kontrollaktiviteter

Utifrån riskanalysen prioriteras vilka kontroller och åtgärder som ska utföras för att acceptera, begränsa, dela eller eliminera riskerna för att uppnå en acceptabel risknivå. Kontroller och åtgärder ska också säkerställa beredskap för att hantera och reagera på oönskade situationer.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder genomförs enligt plan säkerställs av respektive risk- och processägare i Locums ledningsgrupp.

Uppföljande tillsyn samt granskning och kontroll genomförs av Locums kvalitetschef (revisionsledare) vid stickprovskontroller och/eller vid interna revisioner.

Uppföljning/granskning av kontrollmoment och åtgärder dokumenteras i protokoll från interna revisioner och sammanställs i den interna kontrollplanen som redovisas för styrelsen.

De obligatoriska riskområdena ingick i den interna revisionen i december 2022, för att säkerställa att kontrollmoment finns implementerade i ledningssystemet för de tillkomna riskerna.

2.4 Information och kommunikation

De funktioner som arbetar med riskhantering, intern kontroll, regelefterlevnad och internrevision behöver ha full tillgång till den information som krävs för god intern

kontroll till exempel mål, policys, riktlinjer, risker, åtgärder, kontroller och eventuella avvikelser.

Planen för Intern kontroll kommuniceras efter styrelsens beslut genom publicering på locum.se (styrelsehandlingar) och på Locums intranät. Internkontrollplanen inarbetas i Locums verksamhetsplan samt ligger till grund för Locums aktivitetsplaner på områdes-, avdelnings- och enhetsnivå, därmed möjliggörs genomförande av åtgärder på fler nivåer i organisationen.

Styrning och kontroll av verksamheten hanteras inom ramen för Locums verksamhetsstyrning och det tredjepartscertifierade ledningssystemet. Locums ledningssystem finns tillgängligt för samtliga medarbetare via Locums intranät samt till viss del även på locum.se.

2.5 Övervakning och uppföljning

Nämnden/bolagsstyrelsen har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och ska säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta innebär att varje nämnd och styrelse har ett ansvar för att det finns en organisation och processer för den interna kontrollen.

Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen har också uppsiktsansvar och ska övervaka hur den interna kontrollen sköts i nämnder och bolag samt utforma, utveckla och följa upp Region Stockholms arbete med intern kontroll.

2.5.1 Uppföljning

Enligt riktlinjen för intern kontroll ska nämnden/bolagsstyrelsen med hänsyn till sitt ansvar, kontinuerligt följa upp sin verksamhet och utvärdera de riskbedömningar som sker samt vidta åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig, effektiv och att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt. Uppföljningen innefattar också att utvärdera om samtliga komponenter i ramverket för intern kontroll är tillräckliga.

Arbetet med intern kontroll hanteras inom ramen för Locums verksamhetsstyrning och det tredjepartscertifierade ledningssystemet. I Locums verksamhetsplan finns genomförd riskbedömning och intern kontrollplan integrerad för att möjliggöra att fullmäktiges mål och uppdrag uppnås. Riskanalys genomförs för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål och genomföra uppdrag.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder för att minska/eliminera konsekvenser av risker genomförs enligt plan, säkerställs av respektive risk- och processägare i Locums ledningsgrupp. Uppföljande tillsyn samt granskning och kontroll genomförs av Locums kvalitetschef (revisionsledare) vid stickprovskontroller och/eller vid interna revisioner.

Uppföljning/granskning av kontrollmoment och åtgärder dokumenteras i den interna kontrollplanen och redovisas för styrelsen.

2.5.2 Efterlevnad av riktlinje för intern kontroll

Nämnden/bolaget ska följa regionens riktlinje för intern kontroll, (RS 2022-0326).

Den interna kontrollen utgår från Region Stockholms policy för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens Riktlinje för intern kontroll. Locum AB följer regionens styrande dokument och har inarbetat dessa i verksamhetsstyrningen och det certifierade ledningssystemet.

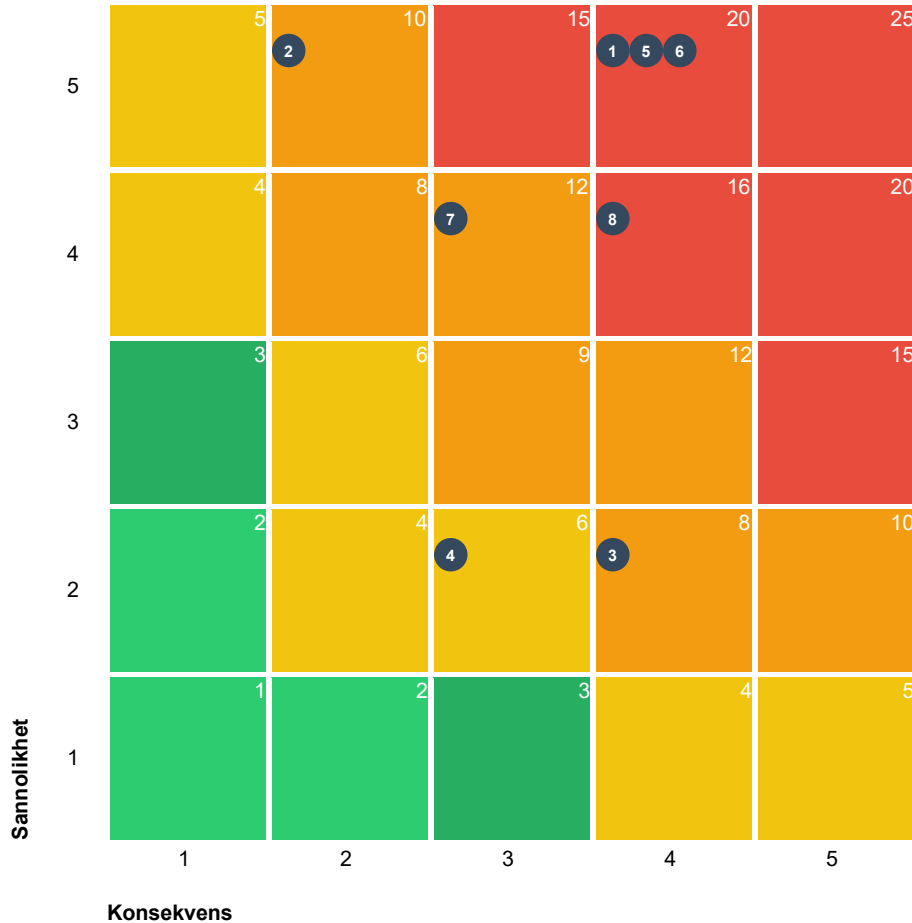
Locum bevakar Regionfullmäktiges beslut avseende Region Stockholms budget för 2023 och implementerar därefter förändringar rörande regionens styrande dokument, bland annat riktlinjer för intern kontroll (RS 2022-0326).

2.5.3 Hantering av brister och avvikelser

Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till nämnd/styrelse samt i den löpande rapporteringen till regionledningskontoret. Förvaltningschef/VD ska omedelbart agera om misstanke om brott uppstår.

Regionrevisorernas samlade bedömning av den interna kontrollen är att den är tillräcklig.

3 Sammanställning av risker

4 Mycket hög risk 3 Hög risk 1 Medelhög risk Totalt: 8

Konsekvens	Sannolikhet	Risknivå
Katastrofal - Mycket allvarlig, får inte inträffa	5 Mycket hög, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.	Mycket hög risk
Kritisk - Allvarlig, får helst inte inträffa	4 Hög, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.	Hög risk
Signifikant - Kännbar, uppfattas som besvärande	3 Medel, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.	Medelhög risk
Mindre - Lindrig, uppfattas som liten	2 Låg, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.	Låg risk
Begränsad - Marginell, uppfattas som mycket liten	1 Mycket låg, detaljerad beskrivning finns under hjälptexterna, klicka på frågetecknet.	Mycket låg risk

Verksamhetsspecifikt mål/Nämndspecifikt mål	Lokalt mål	Risk	Riskägare
Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019	Hållbar utveckling	7 68903 → Ökad påverkan från klimatförändringar.	Riskägare Mats Abrahams son
		8 69216 → Önskade effekter från klimatanpassningar.	Riskägare Mats Abrahams son
Ett resultat i balans		1 87482 — Risk för felaktiga externa betalningar	Riskägare Dan Eriksson
		2 87483 — Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen	Riskägare Dan Eriksson
2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta		3 68901 → Ökat antal digitala attacker och intrång.	Riskägare Marit Brusdal Penna
		4 68902 → Extraordinär händelse inträffar.	Riskägare Mats Abrahams son
Hållbar investeringsutveckling		5 69204 → Fastigheternas motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan.	Riskägare Mats Abrahams son
Hög innovations- och digitaliseringsgrad		6 68904 → Ökat glapp mellan analog och digital kompetens.	Riskägare Marit Brusdal Penna, Mats Abrahams son

Locum AB

**Bilaga 1: Sammanställning mål, risker, kontroller och åtgärder,
plan 2023**

Innehållsförteckning

1	Läsanvisning	3
2	Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019.....	4
3	Ett resultat i balans	5
4	2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta	6
5	Hållbar investeringsutveckling.....	7
6	Hög innovations- och digitaliseringsgrad	8

1 Läsanvisning

Bilaga 1 ger en övergripande sammanställning av risker, åtgärder och kontroller samt hur dessa kopplar till målen för verksamheten. Nedan förklaras de olika nivåer som utgör bedömningen för riskernas nivå, kontrollernas status och åtgärdernas status och riskreducerande effekt.

Riskenivå

- Mycket hög (röd) - Ej acceptabla risker. Åtgärder måste finnas för att sänka riskenivån så långt det är möjligt. Avvikelse måste motiveras.
- Hög (orange) - Risker tolereras enbart då åtgärder eller kontroller inte är praktiskt genomförbara eller ekonomiskt försvarbara. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Medelhög (gul) - Risker tolereras enbart om kostnader för åtgärder och kontroller överstiger nyttan. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Låg (grön) - Risker accepteras generellt utan åtgärd men ska bevakas. Nödvändigt att visa att de bibehålls på denna nivå.
- Mycket låg (ljusgrön) - Risker accepteras utan åtgärd.

Åtgärder

Status beskriver hur väl arbetet med åtgärder följer åtgärdsplanen.

- Streck, ej påbörjad
- Grön, enligt plan
- Gul, merparten åtgärdat men vissa delar kvarstår
- Röd, åtgärd ej enligt plan

Effekt av åtgärd beskriver hur väl de åtgärder som genomförts har haft önskad riskreducerande effekt.

- Streck, ej bedömt
- Grön, bedöms ge önskad effekt
- Gul, att uppnå önskad effekt bedöms som osäkert
- Röd, bedöms inte få önskad effekt

Kontroller

Status beskriver om kontrollen är genomförd och om det finns avvikelser.

- Streck, kontrollen ej planerad att genomföras under perioden eller kommer att genomföras under kommande period/er.
- Grön, kontrollen är genomförd utan avvikelser
- Gul, kontrollen är genomförd med avvikelser
- Röd, kontrollen är inte genomförd

2 Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
Namn Ökad påverkan från klimatförändringar. 	Namn Ta fram kontinuitetsplaner och genomföra risk- och sårbarhetsanalyser Frekvens Löpande	—			
Namn Oönskade effekter från klimatanpassningar. 	Namn Behov redovisas i samband med investeringsplaneringen Frekvens Årligen	—			

3 Ett resultat i balans

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
Namn Risk för felaktiga externa betalningar —	Namn Godkännande och attest enl delegation, redovisning av UE i pågående entreprenadprojekt, Betalkontroll Frekvens Regelmässigt	—			
Namn Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen —	Namn Regelmässiga avstämningar Frekvens Regelmässigt	—			

4 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
Namn Ökat antal digitala attacker och intrång. 	Namn Begränsa med brandväggar, inloggningssystem, regler och rutiner avseende informationssäkerhet och IT-säkerhet Frekvens Koninuerligt	—			
Namn Extraordinär händelse inträffar. 	Namn Genomföra säkerhetsskyddsanalyser Frekvens Kontinuerligt	—			
	Namn Ta fram kontinuitetsplaner och genomföra risk- och sårbarhetsanalyser Frekvens Löpande	—			

5 Hållbar investeringsutveckling

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
Namn Fastigheternas motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan. 	Namn Behov redovisas i samband med investeringsplaneringen Frekvens Årligen	—			
			Namn Området "Säkerhet och robusthet" ingår i Ledningens aktivitetsplan Startdatum 2023-01-01 Slutdatum 2023-01-31		—

6 Hög innovations- och digitaliseringsgrad

Risk	Kontroll	Status	Åtgärd	Status	Effekt
Namn Ökat glapp mellan analog och digital kompetens. 	Namn Regelmässig kontinuitetsplanering avseende bland annat fastighetsautomation och fastighetsnät. Frekvens Årligen	—			

Locum AB

Fördjupad sammanställning av mål, risker, kontroller och åtgärder, plan 2023

Innehållsförteckning

1	Läsanvisning	3
2	Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019.....	4
2.1	Hållbar utveckling.....	4
3	Ett resultat i balans	7
3.1	Risk för felaktiga externa betalningar.....	7
3.2	Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen.....	8
4	2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta	10
4.1	Ökat antal digitala attacker och intrång.	10
4.2	Extraordinär händelse inträffar.	11
5	Hållbar investeringsutveckling.....	13
5.1	Fastigheternas motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan.....	13
6	Hög innovations- och digitaliseringsgrad	15
6.1	Ökat glapp mellan analog och digital kompetens.	15

1 Läsanvisning

Detta är en fördjupad sammanställning av risker, åtgärder och kontroller samt hur dessa kopplar till målen för verksamheten. Nedan förklaras de olika nivåer som utgör bedömningen för riskernas nivå, kontrollernas status och åtgärdernas status och riskreducerande effekt.

Risknivå

- Mycket hög (röd) - Ej acceptabla risker. Åtgärder måste finnas för att sänka risknivån så långt det är möjligt. Avvikelse måste motiveras.
- Hög (orange) - Risker tolereras enbart då åtgärder eller kontroller inte är praktiskt genomförbara eller ekonomiskt försvarbara. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Medelhög (gul) - Risker tolereras enbart om kostnader för åtgärder och kontroller överstiger nyttan. Risker ska i dessa fall bevakas.
- Låg (grön) - Risker accepteras generellt utan åtgärd men ska bevakas. Nödvändigt att visa att de bibehålls på denna nivå.
- Mycket låg (ljusgrön) - Risker accepteras utan åtgärd.

Åtgärder

Status beskriver hur väl arbetet med åtgärder följer åtgärdsplanen.

- Streck, ej påbörjad
- Grön, enligt plan
- Gul, merparten åtgärdat men vissa delar kvarstår
- Röd, åtgärd ej enligt plan

Effekt av åtgärd beskriver hur väl de åtgärder som genomförts har haft önskad riskreducerande effekt.

- Streck, ej bedömt
- Grön, bedöms ge önskad effekt
- Gul, att uppnå önskad effekt bedöms som osäkert
- Röd, bedöms inte få önskad effekt

Kontroller

Status beskriver om kontrollen är genomförd och om det finns avvikelser.

- Streck, kontrollen ej planerad att genomföras under perioden eller kommer att genomföras under kommande period/er.
- Grön, kontrollen är genomförd utan avvikelser
- Gul, kontrollen är genomförd med avvikelser
- Röd, kontrollen är inte genomförd

2 Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019

2.1 Hållbar utveckling

2.1.1 Ökad påverkan från klimatförändringar.

68903	Riskvärde 20	Riskbeskrivning Vanligare med varma somrar, stora nederbörds mängder och snabba väderomslag. Åtgärder för att klimatanpassa fastigheterna medför ett ökat investeringsbehov.
	Sannolikhet 5	Konsekvens Driftssäkra, ändamålsenliga lokaler kan ej säkerställas
	Konsekvens 4	Extremväder: Skyfall, värme och snölast ger tillfälliga störningar i driften och därmed verksamheten. Kommer kräva anpassning av dimensionerande förutsättningar och nya tekniska lösningar.

Kommentar

Risken kvarstår.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll

Status

Namn

Ta fram kontinuitetsplaner och genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

Frekvens

Löpande

Beskrivning

Begränsa risken genom att kontinuerligt ta fram kontinuitetsplaner, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser, redovisa åtgärdsbehov i samband med investeringsplaneringen, genomföra åtgärder för att säkerställa en robust drift av sjukhusen.

Kontroll
Status
Kommentar

Nya risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag har tagits under november 2022. Analyseras vidare under 2023.

2.1.2 Oönskade effekter från klimatanpassningar.

	Riskvärde	Riskbeskrivning
69216	10	Kraven på klimatanpassning innebär t ex ökad installation av kyla vilket påverkar fastigheternas energianvändning negativt. Detta medför ytterligare kostsamma och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen. Inga medel finns avsatta för detta.
	5	Konsekvens
	2	Ökad miljöpåverkan.

Kommentar

Risken kvarstår.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll
Status
Namn

Behov redovisas i samband med investeringsplaneringen

Frekvens

Årligen

Beskrivning

Behov avseende klimatanpassningar och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen redovisas i samband med investeringsplaneringen.

Kontroll**Status**

Kommentar

Genomförts enligt Locums processer och rutiner.

3 Ett resultat i balans

3.1 Risk för felaktiga externa betalningar

	Riskvärde	Riskbeskrivning
87482	8	Risk för att felaktiga betalningar genomförs till exempelvis leverantörer eller anställda (i form av löner)
	Sannolikhet	Konsekvens
	2	Om tillräckliga kontroller och åtgärder inte vidtas kan oegentligheter i form av obehöriga betalningar förekomma. Detta kan leda till såväl
	Konsekvens	ekonomisk skada som förtroendeskada.
	4	

Kommentar

Ny obligatorisk risk/kontrollområde 2023.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll

Status

Namn

Godkännande och attest enl delegation, redovisning av UE i pågående entreprenadprojekt, Betalkontroll

Frekvens

Regelmässigt

Beskrivning

Kontroller av att bilagda fakturaverifikat är korrekta genomförs enligt delegation av godkännande part och attestanter.

Betalkontroll är en tjänst – upphandlad via Region Stockholm – som driftsattes på Locum i juni 2022. Betalkontroll kontrollerar betalningsmottagaren avseende bland annat F-skatt, bluffbolag och skuldrating samt kontrollerar även utgående transaktioner så att inga dubbelbetalningar görs etc.

För byggprojekt är blankett "Redovisning av underentreprenör (UE) inom pågående entreprenadprojekt" uppdaterad med att ifylld blankett ska inkludera uppgift om restförd skatteskuld.

Kontroll
Status
Kommentar

3.2 Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen

87483	Riskvärde 6	Riskbeskrivning Risk för att finansiella rapporter som månadsrapport, delårsrapport, årsredovisning, verksamhetsberättelse etc. inte är tillförlitliga och inte ger en rättvisande bild av verksamheten.
	Sannolikhet 2	Konsekvens Användare av den finansiella informationen kan fatta beslut på felaktiga grunder. Detta kan leda till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.
	Konsekvens 3	

Kommentar

Ny obligatorisk risk/kontrollområde 2023.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll
Status
Namn

Regelmässiga avstämningar

Frekvens

Regemässigt

Beskrivning

Locum har infört en rutin där ekonomidirektör undertecknar avstämda balansräkningar för Locum AB och Landstingsfastigheter Stockholm. Därutöver upprättas två

Kontroll**Status**

Årliga prognoser som utfallet jämförs mot, samt motpartsavstämningar i samband med budget och prognoser. Innan boksluten rapporteras samlas redovisningsansvariga, controllers, redovisningschef samt ekonomidirektör för ett avstämningsmöte.

Kommentar

4 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta

4.1 Ökat antal digitala attacker och intrång.

68901	Riskvärde 20	Riskbeskrivning Ökad digitalisering och uppkopplingsgrad ökar risken för angrepp på vår IT-miljö, passersystem och fastigheternas försörjningssystem.
	Sannolikhet 5	Exempelvis pga. intrång, skadlig kod etc.
	Konsekvens 4	Konsekvens Angrepp kan orsaka stora och långvariga störningar verksamheten som bedrivs på sjukhusen. Krav på lösensummor och/eller dyra återställningskostnader.

Kommentar

Risken kvarstår.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll

Status

Namn

Begränsa med brandväggar, inloggningssystem, regler och rutiner avseende informationssäkerhet och IT-säkerhet

Frekvens

Koninuerligt

Beskrivning

Begränsas bland annat med Locums egna brandväggar samt inloggningssystem med möjlighet att se när något ändras och av vem. Regler och rutiner avseende informationssäkerhet.

Kommentar

Kontroll
Status

Genomförts enligt Locums processer och rutiner.

4.2 Extraordinär händelse inträffar.

	Riskvärde	Riskbeskrivning
68902	20	Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsam insats. Exempelvis pandemi, terrorattack.
	Sannolikhet 5	Konsekvens Materieförsörjning:
	Konsekvens 4	Effekter från pandemin påverkar både tillgång och pris på ett antal materielgrupper som behövs i fastighetsprojekten. Kan leda till både ökade byggkostnader, längre genomförandetider och nya oprövade konstruktioner och material. Ökande krav på flexibilitet för att möta framtida pandemier.

Terror:

Terrorattacker och/eller fysiska angrepp slår ut driften och orsakar därmed störningar i verksamheten. Sjukhusbyggnaderna måste anpassas med åtgärder för ökad säkerhet vilket medför ökat investeringsbehov.

Kommentar

Risken kvarstår i riskbedömning inför 2023.

Locum arbetar aktivt med kris- och riskhantering för att uppnå en ökad driftsäkerhet vid sjukhusen. De åtgärder som vidtagits både i form av tekniska förbättringar och ökad beredskap med tillfälliga stödresurser har visat sig ha effekt. För att beständigt kunna hantera extremväder/klimatförändringar krävs dock omfattande och tidskrävande investeringar.

Förmågan att hantera extraordinära händelser bedöms som mycket god. Dock är Locum starkt beroende av att samhället i övrigt fungerar exempelvis vad gäller försörjning av el, fjärrvärme, vatten, fjärrkyla, avfallshantering och medicinska gaser. Dessa beroenden är väl kända och hanteras bland annat via krisledningsövningar.

Kontroll
Status
Namn

Genomföra säkerhetskyddsanalyser

Kontroll**Status**

Frekvens

Kontinuerligt

Beskrivning

Genomföra säkerhetsskyddsanalyser, såväl övergripande som inför upphandlingar och inför genomförande av projekt.

Kommentar

Namn

Ta fram kontinuitetsplaner och genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

Frekvens

Löpande

Beskrivning

Begränsa risken genom att kontinuerligt ta fram kontinuitetsplaner, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser, redovisa åtgärdsbehov i samband med investeringsplaneringen, genomföra åtgärder för att säkerställa en robust drift av sjukhusen.

KommentarNya risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag har tagits under november 2022. Analysarbete pågår.

5 Hållbar investeringsutveckling

5.1 Fastigheternas motstånd/skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan.

69204	Riskvärde 12	Riskbeskrivning Riskerna i samhället ökar, större polarisering och kriminella väljer nya vägar. Robusta sjukhusbyggnader och fokus på KRSA riskerar att gesken att vi är mer förberedda än vår ekonomi tillåter.
	Sannolikhet 4	Konsekvens Byggnader och system inte tillräckligt robusta och redundanta för att förhindra störningar vid extraordinära händelser. Kan innebära en förtroendeskada den dag verksamheten eventuellt slås ut eller får kraftiga störningar.
	Konsekvens 3	

Kommentar

Risken kvarstår.

Locum arbetar långsiktigt och prioriterar utifrån för oss kända förutsättningar avseende resurser och fastighetsbestånd.

Kontroll

Status

Namn

Behov redovisas i samband med investeringsplaneringen

Frekvens

Årligen

Beskrivning

Behov avseende klimatanpassningar och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen, redovisas i samband med investeringsplaneringen.

Kommentar

Genomförts enligt Locums processer och rutiner.

Kontroll**Status****Åtgärd**

Namn	Startdatum	Slutdatum	Status	Effekt av åtgärd
Området "Säkerhet och robusthet" ingår i Ledningens aktivitetsplan	2023-01-01	2023-01-31		—

Åtgärdsbeskrivning

Även inför 2023 ingår området "Säkerhet och robusthet" i Locums ledningsgrupps aktivitetsplan:

För att öka robustheten i våra fastigheter gentemot ökade risker utifrån klimatförändringar och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge ska det tas fram ta fram en åtgärdsplan som på kort- och lång sikt redovisar åtgärder som ökar robustheten och cybersäkerheten i byggnader och system.

Planen kommer utifrån ökade krav på fysisk och digital säkerhet, redundans och civilt försvar vara tidsatt och innehålla prioriteringar och ekonomiska konsekvenser av genomförandet.

Kommentar

Svar inväntas från Enheten för katastrofmedicinsk beredskap (EKMB) avseende vilka objekt som behöver prioriteras.

Nya risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag har tagits under november 2022. Analys pågår.

I samband med om-, till-, och nybyggnadsprojekt som genomförs av andra skäl genomförs robusthetshöjande åtgärder. Regelmässig kontinuitetsplanering avseende bland annat fastighetsautomation och fastighetsnät genomförs enligt plan.

6 Hög innovations- och digitaliseringsgrad

6.1 Ökat glapp mellan analog och digital kompetens.

68904	Riskvärde 16	Riskbeskrivning Ökad digitalisering och övertro på nya tekniska/digitala lösningar leder till minskad analog kompetens och förståelse. Vid störningar behövs kunskap både om digital/ny teknik samt om analog/mechanisk teknik för snabbt åtgärdande.
	Sannolikhet 4	Konsekvens
	Konsekvens 4	1. Ökad glapp mellan teori och praktik kan ge sårbara lösningar. 2. Projekterade lösningar blir inte tillräckligt robusta för att även fungera under störda driftsförhållanden. 3. Driftspersonal är inte a-jour med både ny/digital teknik och analog/mechaniska lösningar som införs. 4. Allvarliga eller långa driftsavbrott kan få allvarliga konsekvenser för vården.

Kommentar

Risken kvarstår.

Regelmässiga kontroller, rutiner och begränsande åtgärder för att eliminera/begränsa risken pågår kontinuerligt. Vid behov planeras och implementeras nya rutiner och kontrollmoment i Locums ledningssystem.

Kontroll

Status

Namn

Regelmässig kontinuitetsplanering avseende bland annat fastighetsautomation och fastighetsnät.

Frekvens

Årligen

Beskrivning

Regelmässigt genomföra kontinuitetsplanering och kontinuitetshantering som syftar till att öka motståndskraften, robustheten och minimera konsekvenserna av en allvarlig störning/kris.

Exempelvis kartlägga viktiga och/eller prioriterade verksamheter och processer; identifiera kritiska beroenden och resurser samt identifiera acceptanskriterier och tolerabel avbrottsid, med avbrottsplanering och acceptanskriterier för avbrott.

Kontroll**Status**

Kommentar

Ytterligare aktiviteter rörande bland annat rörande fastighetssystem, passersystem och kontinuitetsförbättrande arbete. Fortsatt förvaltning av Rakel i hela förvaltningsorganisationen för extraordinära händelser.
